

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Filipa Dienstbiera a soudkyň Veroniky Juříčkové a Jiřiny Chmelové v právní věci žalobkyně: **Zaplo Finance s.r.o.**, sídlem 5. května 1746/22, Praha 4, zastoupené JUDr. Pavlem Dejlem, Ph.D., LL.M., advokátem, sídlem Jungmannova 745/24, Praha 1, proti žalovanému: **Česká obchodní inspekce, ústřední inspektorát**, sídlem Štěpánská 567/15, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 7. 2020, č. j. ČOI 104259/20/O100, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 5. 2024, č. j. 8 A 106/2020-137,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobkyně **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Česká obchodní inspekce, Inspektorát pro Středočeský kraj a hlavní město Prahu (dále také jako „správní orgán prvního stupně“) rozhodnutím ze dne 26. 8. 2019 uznal žalobkyni vinnou z porušení právní povinnosti, kterého se dopustila tím, že neposoudila schopnost dvou spotřebitelů splácet úvěr na základě dokladů prokazujících příjmy a výdaje spotřebitele, a tedy nesplnila povinnosti týkající se posouzení úvěruschopnosti spotřebitele dle § 86 odst. 1 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, čímž naplnila skutkovou

podstatu správního deliktu dle § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru. Týmž rozhodnutím byla žalobkyně uznána vinnou ze správního deliktu podle § 154 odst. 1 písm. i) zákona o spotřebitelském úvěru, kterého se dopustila tím, že spotřebiteli neposkytla prostřednictvím internetových stránek údaje o orgánu dohledu, a dále správního deliktu podle § 154 odst. 1 písm. n) zákona o spotřebitelském úvěru, kterého se dopustila tím, že uvedeným spotřebitelům neposkytla údaje o orgánu dohledu. Ústřední inspektorát České obchodní inspekce rozhodnutím ze dne 31. 7. 2020 zamítl odvolání žalobkyně a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil. Proti rozhodnutí o odvolání podala žalobkyně žalobu.

[2] Předmětem sporu byla mimo jiné otázka, zda žalobkyně splnila svou povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele v souladu se zákonnými požadavky. V této souvislosti bylo sporné, zda se žalobkyně mohla spoléhat na nepodložené informace od spotřebitelů.

[3] Městský soud shledal žalobu důvodnou, zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Zdůraznil, že zákon o spotřebitelském úvěru zpracovává směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS. Odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Soudního dvora Evropské unie, podle níž v závislosti na okolnostech každého jednotlivého případu musí poskytovatel úvěru zvážit, zda jsou získané informace dostatečné pro posouzení úvěruschopnosti spotřebitele; dostatečnost uvedených informací se může lišit podle okolností, za nichž dojde k uzavření úvěrové smlouvy, podle osobní situace spotřebitele nebo podle částky úvěru uvedené v této smlouvě. Neshledal důvodnou námitku žalobkyně o nepoužitelnosti dosavadní judikatury z důvodu přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), neboť obecné nařízení o ochraně osobních údajů neruší speciální úpravu.

[4] Městský soud vyložil § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru tak, že poskytovatel úvěru posuzuje úvěruschopnost žadatele primárně na základě informací získaných od spotřebitele o jeho příjmech a výdajích a na základě způsobu plnění dosavadních dluhů. Informace od spotřebitele by měly být pravdivé, musí jich být dostatečné množství, aby byly schopné vypovědět o finanční situaci spotřebitele, a musí být spolehlivé a dostatečné. Zároveň však s ohledem na úpravu v obecném nařízení o ochraně osobních údajů jich nemá být víc, než je potřebné, musí být nezbytné a přiměřené např. výši úvěru, jinak může poskytovatel spáchat přestupek podle § 153 odst. 1 písm. l) bod 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Rovnováhu mezi těmito dvěma požadavky musí v konkrétním případě hledat poskytovatel úvěru. Kritériem je, že jsou tyto informace takového charakteru, že nevzbuzují důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele úvěr splácet. Pokud další okolnosti (platební minulost spotřebitele, výše úvěru atd.) nevyvolají důvodné pochybnosti o spolehlivosti jím uváděných informací, není dle městského soudu nutné požadovat prokázání těchto informací doklady.

[5] Dále městský soud souhlasil se žalovaným, že nepodložená prohlášení spotřebitele nemohou být sama o sobě kvalifikována jako dostatečná, nejsou-li podpořena žádnými doklady. Jestliže však jsou podložena dalšími okolnostmi (předchozí splácení úvěrů, bezdlužnost, nízká výše úvěru), je třeba je kvalifikovat jako dostatečná a spolehlivá.

pokračování

Dostatečnost údajů je třeba vykládat vždy s ohledem na okolnosti každého jednotlivého případu, tedy podle okolností, za nichž dojde k uzavření smlouvy, podle osobní situace spotřebitele nebo podle částky úvěru uvedené v této smlouvě. Pokud z těchto okolností nevyplývají důvodné pochybnosti o informacích, může je poskytovatel považovat za spolehlivé a dostatečné a úvěr poskytnout. Dle městského soudu žalobkyně posoudila úvěruschopnost žadatelů v souladu se zákonnými požadavky a vytýkaného správního deliktu se nedopustila. K námitkám týkajícím se porušení povinnosti označit orgán dohledu městský soud konstatoval, že žalobkyně správně uvedla jako orgán dohledu Českou národní banku, a stanovené povinnosti tedy neporušila.

[6] Žalovaný napadl rozsudek městského soudu kasační stížností, na jejímž základě Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 31. 1. 2024, č. j. 6 As 8/2023-57, rozsudek městského soudu zrušil. Nejvyšší správní soud uvedl, že žalovaný svůj právní názor opřel o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2015, č. j. 1 As 30/2015-39, který ani po změně právní úpravy neztratil na relevanci. Nejvyšší správní soud v něm postup poskytovatele úvěru, který veškeré údaje o příjmech a závazcích dlužníků získal na základě prostého prohlášení klienta bez jakéhokoli podkladu, a posuzoval tak úvěruschopnost spotřebitele pouze na základě ničím nedoložených prohlášení, shledal jako rozporný s požadavkem zjištění schopnosti spotřebitele splácet úvěr s odbornou péčí. Akcentoval přitom účel právní úpravy i zákonnou povinnost poskytovatele úvěru posoudit schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr *s odbornou péčí*. Jak účel právní úpravy, tak požadavek odborné péče poskytovatele úvěru zůstal zachován.

[7] Nejvyšší správní soud souhlasil se žalobkyní, že dostatečnost informací se může lišit podle okolností. Dostatečnost informací a jejich spolehlivost však nelze zaměňovat. Zákon poskytovateli úvěru sice dává prostor pro určitou samostatnou úvahu, tato úvaha je však omezena jednak požadovanou kvalitou informací, jednak požadavkem odborné péče poskytovatele. Informace o příjmech a výdajích spotřebitele, které nejsou doloženy, mohou jen stěží být spolehlivé. Povinnost porovnání příjmů a výdajů žadatele o úvěr nelze mít za splněnou ani posouzením žadatelovy úvěrové historie, zjišťované obvykle nahlédnutím do evidence exekucí či nebankovního registru dlužníků. Zákon o spotřebitelském úvěru v § 86 odst. 2 výslovně vyžaduje obojí. Bezproblémové splacení předchozích úvěrů, na které žalobkyně poukazuje, je tak jen jedním ze zákonem výslovně uvedených kritérií, které je poskytovatel povinen zvažovat v rámci posouzení úvěruschopnosti spotřebitele a jeho schopnosti splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru. Bezproblémové splacení předchozích úvěrů je tedy v rámci posuzování úvěruschopnosti pro spotřebitele nepochybně důležité, nemůže však nahradit zákonem vyžadované porovnání příjmů a výdajů spotřebitele, ani nemá bez dalšího větší váhu než takové porovnání. Již v rozsudku č. j. 1 As 30/2015-39 Nejvyšší správní soud odkázal na rozsudek ze dne 18. 12. 2014 ve věci C-449/13 (*CA Consumer Finance proti Ingrid Bakkaus a další*), v němž Soudní dvůr mj. konstatoval, že „*pouhá ničím nepodložená prohlášení spotřebitele nemohou být sama o sobě kvalifikována jako dostatečná, nejsou-li podepřena žádnými doklady*“. Spornou otázkou přitom nebyla pravdivost informací poskytnutých spotřebiteli, nýbrž nedostatečné posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů ze strany žalobkyně. Nejvyšší správní soud se z uvedených důvodů neztotožnil se závěry městského soudu v napadené části rozsudku týkající se porušení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru a správního deliktu dle § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru. Proti části týkající se označení orgánu dozoru žalovaný u Nejvyššího správního soudu nebrojil.

[8] Nejvyšší správní soud ve věci sp. zn. 6 As 8/2023 nepovažoval za potřebné položit předběžnou otázku Soudnímu dvoru EU, neboť následoval vlastní prejudikaturu, v níž vycházel mj. i z judikatury Soudního dvora. Také v rozsudku ze 19. 4. 2018, č. j. 2 As 107/2017-72, již Nejvyšší správní soud v reakci na návrh na předložení předběžných otázek Soudnímu dvoru uvedl, že podstatou čl. 8 odst. 1 směrnice 2008/48/ES je zavedení povinnosti podnikatelů ověřovat úvěruschopnost spotřebitelů, přičemž prostředky, jaké k tomu podnikatel využije, unijní právo nereguluje, pouze stanoví, že ověření musí být důkladné a průkazné. Soulad prostředků k ověření úvěruschopnosti s jinými zákonnými a ústavními předpisy je vnitrostátní soud oprávněn posoudit sám.

[9] Po zrušení předchozího rozsudku městský soud rozhodl rozsudkem ze dne 29. 5. 2024, č. j. 8 A 106/2020-137, tak, že rozhodnutí žalovaného v části, ve které bylo zamítnuto odvolání proti výroku o vině týkajícího se přestupku podle § 154 odst. 1 písm. i) a správního deliktu a přestupku podle § 154 odst. 1 písm. n) zákona o spotřebitelském úvěru a navazujících výroků o trestu a nákladech řízení, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Ve zbytku žalobu zamítl. Městský soud předně odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 8/2023-57, ve kterém bezesbýtku vypořádal první žalobní námitku. Konstatoval, že žalobkyně byla jako věřitel – poskytovatel spotřebitelského úvěru – povinna náležitě pečlivě zjistit schopnost spotřebitele splácet úvěr a požadovat doklady k jeho tvrzením o takové jeho schopnosti, tedy měla povinnost úvěruschopnost dlužníka prověřit, nikoliv se pouze spokojit s jeho prohlášeními. Tím, že neposoudila schopnost spotřebitelů splácet úvěr na základě dokladů prokazujících příjmy a výdaje těchto spotřebitelů, žalobkyně porušila povinnosti týkající se posouzení úvěruschopnosti spotřebitele dle § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru a dopustila se tak přestupku dle § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru. Městský soud poukázal na rozsudek č. j. 6 As 8/2023-57 rovněž v otázce vyložení čl. 8 směrnice 2008/48/ES a návrhu žalobkyně na předložení předběžné otázky a uvedené závěry neshledal rozporné s rozhodnutím Nejvyššího soudu. K námitkám týkajícím se porušení povinnosti označit orgán dohledu městský soud konstatoval, že žalobkyně správně uvedla jako orgán dohledu Českou národní banku, a stanovené povinnosti tedy neporušila.

II. Kasační stížnost a řízení o ní

[10] Žalobkyně (stěžovatelka) podala proti rozsudku městského soudu (druhému v pořadí) kasační stížnost. Dle jejího názoru nemůže napadený rozsudek obstát, neboť městský soud (1) v rozporu s čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod nepřihlédl k pozdějšímu příznivějšímu znění zákona, (2) bez ohledu na zásadu jednotnosti právního řádu a jednotnosti výkladu právních norem vyložil § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru v rozporu s praxí Nejvyššího soudu, (3) § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru vyložil v rozporu s relevantní úpravou práva na ochranu soukromí a na ochranu osobních údajů a bez přihlédnutí k zásadě poctivosti, (4) § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru vyložil v rozporu s relevantní unijní úpravou a na ni navazující praxí jiných nejvyšších soudů v rámci Evropské unie, (5) tím, že se nevypořádal s řadou relevantních a o soudní praxi opřených stěžovatelčiných argumentů, zatížil napadený rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti. Městský soud sice opřel svůj výklad primárně o rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 8/2023-57, přesto podle stěžovatelky nemůže obstát, neboť se městský soud přezkoumatelně nevypořádal se všemi relevantními stěžovatelčinými argumenty. Na závěr stěžovatelka navrhla položení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU.

pokračování

[11] **Žalovaný** ve svém vyjádření nesouhlasí se stěžovatelkou v existenci příznivější pozdější právní úpravy. Naopak se dle jeho názoru jednalo o zpřísnění právní úpravy. Dle novelizovaného znění je poskytovatel úvěru povinen *důkladně* posoudit úvěruschopnost žadatele. Podle původní úpravy měl poskytovatel posuzovat úvěruschopnost dle informací získaných od spotřebitele, nově je má získávat z relevantních vnitřních nebo vnějších zdrojů, včetně spotřebitele. Provedenou novelou došlo i k úpravě navazujícího § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Nyní poskytovatel úvěru provádí hodnocení úvěruschopnosti žadatele o úvěr nejen na základě porovnání příjmů a výdajů, ale i dalších údajů o finanční a ekonomické situaci spotřebitele. Požadavek na poskytnutí informací spolehlivých a dostatečných přitom nepřesahuje rámec zákonných práv poskytovatele úvěru a nepředstavuje porušení základních lidských práv žadatele o úvěr ani neprolamuje zákonem garantovanou ochranu osobních údajů.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[13] Nejvyšší správní soud se zvláště zabýval přípustností kasační stížnosti ve vztahu ke skutečnosti, že jde o opakovanou kasační stížnost (viz výše). Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřipustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem soudu. Smyslem výše uvedeného ustanovení je zamezit tomu, aby se Nejvyšší správní soud znovu zabýval věcí, u které již jedenkrát svůj právní názor vyslovil, a kdy se tímto právním názorem krajský soud řídil. K výkladu uvedeného ustanovení se vyslovil rozšířený senát NSS v usnesení ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009-165, č. 2365/2011 Sb. NSS, ve kterém uvedl, že „ze zákazu opakované kasační stížnosti judikatura Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu dovodila nad rámec doslovného znění § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. výjimky, jejichž respektování znamená dodržení smyslu a účelu rozhodování Nejvyššího správního soudu. Dospěla k závěru, že toto ustanovení nelze vztáhnout zejména na případy, kdy Nejvyšší správní soud vytýká nižšímu správnímu soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Odmítnutí kasační stížnosti za tohoto procesního stavu by znamenalo odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí z pohledu aplikace hmotného práva. (...) Lze tedy shrnout, že ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. limituje přípustnost kasační stížnosti ve vztahu k otázkám již dříve v téže věci Nejvyšším správním soudem závazně posouzeným.“

[14] Stěžovatelka v nyní podané kasační stížnosti namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Městský soud se dle jejího názoru nevypořádal s jejími argumenty, protože nemůže v přezkumu obstát. Především stěžovatelka namítá existenci příznivější pozdější právní úpravy, kterou městský soud nezohlednil. Touto námitkou se Nejvyšší správní soud dosud nezabýval. Přinejmenším proto je kasační stížnost přípustná, ke konkrétním námitkám se Nejvyšší správní soud vyjádří níže.

[15] Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a přípustně uplatněných důvodů a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[16] Zohledněním zásady použití pozdější příznivější právní úpravy v řízení před správními soudy se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013-46, č. 3528/2017 Sb. NSS. Dospěl k závěru, že rozhoduje-li krajský soud ve správním soudnictví o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, kterým bylo rozhodnuto o vině a trestu za správní delikt v situaci, že zákon, kterého bylo použito, byl po právní moci správního rozhodnutí změněn nebo zrušen, je povinen přihlédnout k zásadě vyjádřené ve větě druhé čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, podle níž se trestnost činu posoudí a trest ukládá podle právní úpravy, která nabyla účinnosti až poté, kdy byl trestný čin spáchán, je-li to pro pachatele příznivější.

[17] Výše uvedené se však podle rozšířeného senátu neuplatní na řízení před Nejvyšším správním soudem. Ten je orgánem rozhodujícím o mimořádném opravném prostředku, proto v rámci řízení o kasační stížnosti již nemůže být zohledněna právní úprava, která by nabyla účinnosti poté, co právní moci nabylo rozhodnutí krajského soudu (viz bod 52 citovaného usnesení rozšířeného senátu). Nabyla-li tedy nová, podle stěžovatelky příznivější, právní úprava účinnosti v průběhu řízení o první kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud se touto změnou v předchozím kasačním řízení nemohl zabývat. Naopak městský soud se jí v novém řízení již zabývat musel, a to *ex offio*, tedy i nad rámec žalobních bodů (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2008, č. j. 2 As 9/2008-77, č. 1684/2008 Sb. NSS).

[18] Vzhledem k tomu, že stěžovatelka námitku příznivější pozdější právní úpravy v řízení před městským soudem neuplatnila, nelze mu vytýkat její výslovné nevypořádání v napadeném rozsudku. Naopak implicitně lze z posouzení městského soudu dovodit, že pozdější právní úpravu vzal v potaz, avšak neshledal ji příznivější. Nejvyšší správní soud se proto nyní zabýval zákonností tohoto závěru.

[19] Zákon o spotřebitelském úvěru ve znění účinném do 31. 12. 2023 v § 86 odst. 1 stanovoval poskytovateli povinnost před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru posoudit *úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů*.

[20] S účinností od 1. 1. 2024 citované ustanovení stanovuje poskytovateli povinnost před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru posoudit *úvěruschopnost spotřebitele na základě informací nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených k povaze, délce, výši a rizikosti úvěru pro spotřebitele, získaných z relevantních vnitřních nebo vnějších zdrojů, včetně spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele*.

[21] Stěžovatelka má za to, že citované ustanovení ve znění účinném od 1. 1. 2024 představuje příznivější právní úpravu, neboť váže posouzení úvěruschopnosti žadatele i ke skutečnostem, které žalovaný označil za irrelevantní. S tím Nejvyšší správní soud nesouhlasí.

[22] Správní orgán prvního stupně již ve svém rozhodnutí upozornil na diskreci poskytovatelů spotřebitelských úvěrů ohledně toho, jakým způsobem a do jaké hloubky

pokračování

provedou ověření tvrzení podaných spotřebitelem při sjednávání úvěru, aby se celkové posouzení úvěruschopnosti zakládalo na spolehlivých informacích. Souhlasil se stěžovatelkou rovněž v proporcionalní povaze informací získaných od spotřebitele (s. 8 a 11 prvostupňového rozhodnutí). Posouzení úvěruschopnosti spotřebitele pouze na základě údajů aktuální výše příjmů a výdajů, které do internetového formuláře uvedl spotřebitel, bez jejich prokázání jakýmkoli doklady, však dle něj nelze vůbec hodnotit jako ověření úvěruschopnosti. Ani žalovaný ve druhém stupni nerozporoval posuzování úvěruschopnosti spotřebitele i ve vztahu k přiměřenosti, požadavek na ověření údajů ve stěžovatelčině případě přitom shledal jako adekvátní (s. 4 až 5 rozhodnutí žalované).

[23] Míří-li stěžovatelka na provedení lustrace záznamů v evidenci exekucí a v nebankovním registru klientských informací, které správní orgán prvního stupně označil za nerozhodné, nelze z toho odvodit závěr o irelevantnosti takového postupu. Sám správní orgán prvního stupně považoval uspokojující historii tzv. platební morálky spotřebitele za skutečnost nezbytnou pro posouzení jeho úvěruschopnosti, v projednávané věci však nedostačující ke splnění stěžovatelčiny zákonné povinnosti (s. 10 prvostupňového rozhodnutí). Zabýval se rovněž výší poskytnutých úvěrů (s. 10 a 11 prvostupňového rozhodnutí). Zákon o spotřebitelském úvěru přitom v § 86 odst. 1 výslovně vyžaduje jak porovnání příjmů a výdajů, tak posouzení spotřebitelovy úvěrové historie.

[24] Existenci diskrece poskytovatele spotřebitelských úvěrů ve vztahu k dostatečnosti a spolehlivosti informací přisvědčil i Nejvyšší správní soud již v rozsudku č. j. 6 As 8/2023-57 (viz jeho bod 48). Zákon poskytovateli úvěru dává prostor pro určitou samostatnou úvahu, ta je však omezena požadovanou kvalitou informací a požadavkem odborné péče poskytovatele (vedle již citovaného rozsudku viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2024, č. j. 9 As 127/2024-34). Na tom nic nemění ani nové znění § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Ve znění účinném do 31. 12. 2023 i ve znění účinném od 1. 1. 2024 je zakotvena povinnost poskytovatele před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru posoudit úvěruschopnost spotřebitele na základě *nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených* informací. Konkretizace kategorií, vůči kterým je přiměřenost posuzována, může poskytovatelům napomoci, na samotné povinnosti však nic nemění. Ostatně před i po 1. 1. 2024 zákon o spotřebitelském úvěru v § 84 odst. 2 výslovně stanovoval poskytovateli povinnost získané informace ověřit způsobem přiměřeným dané situaci. Právní úprava účinná od 1. 1. 2024 proto pro stěžovatelku není nikterak příznivější a nebylo třeba ji zohlednit. Informace o příjmech a výdajích spotřebitele, které nejsou doloženy, stále nemohou naplňovat kritéria § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2025, č. j. 4 As 57/2024-57, ve kterém se Nejvyšší správní soud zabýval posouzením úvěruschopnosti spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací ve smyslu § 86 odst. 1 zákona ve znění účinném od 1. 1. 2024).

[25] Ostatní námitky uplatněné v kasační stížnosti jsou nepřípustné.

[26] Jak Nejvyšší správní soud uvedl výše, podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je nepřípustná kasační stížnost proti *rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu*. Právním názorem (tedy závěry o interpretaci a aplikaci práva), vysloveným ve zrušujícím rozsudku

Nejvyššího správního soudu, je totiž krajský soud v dalším řízení vázán (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) a v zásadě se od něj nemůže odchýlit. Právním názorem, který sám v téže věci vyslovil v předchozím zrušujícím rozsudku, je vázán i Nejvyšší správní soud (byť rozhodoval v senátu v jiném složení) a změny původně vysloveného právního názoru se senát rozhodující o nové kasační stížnosti nemůže domoci ani předložením věci rozšířenému senátu (usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007-56, č. 1723/2008 Sb. NSS).

[27] Městský soud rozhodoval napadeným rozsudkem znovu poté, co bylo jeho původní rozhodnutí v totožné věci (rozsudek ze dne 14. 12. 2022, č. j. 8 A 106/2020-81) zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 8/2023-57.

[28] Nepřípustnost opakované kasační stížnosti brání tomu, aby se Nejvyšší správní soud znovu zabýval věcí, u které „*již jedenkrát svůj právní názor na výklad hmotného práva závazný pro nižší soud vyslovil, a to v situaci, kdy se nižší soud tímto právním názorem řídil*“ (nálezn Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2005 sp. zn. IV. ÚS 136/05, N 119/37 SbNU 519). Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu k tomu následně uvedl: „*Podrobit takovéto rozhodnutí novému přezkumu v rámci řízení o kasační stížnosti by postrádalo smysl, neboť ve svých důsledcích by v případě připuštění nového přezkumu mohly nastat toliko dvě možné situace. Buď by kasační soud setrval na svém původním názoru, takže by věcné projednání kasační stížnosti nemělo pro stěžovatele žádný význam, nebo by vyslovil právní názor jiný, takže by postupně rozličnými právními názory zcela rozvrátil právní jistotu a popřel princip předvídatelnosti soudních rozhodnutí*“ (usnesení ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009-165, č. 2365/2011 Sb. NSS, bod 21).

[29] Jedinou zákonem předvídanou výjimkou z nepřípustnosti opakované kasační stížnosti je námitka, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. K tomu však v posuzované věci nedošlo, neboť městský soud v napadeném rozsudku právní názor Nejvyššího správního soudu vyslovený ve zrušujícím rozsudku č. j. 6 As 8/2023-57 plně následoval, což výslovně připouští i stěžovatelka.

[30] Ze zákazu opakované kasační stížnosti dále judikatura Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu dovodila nad rámec doslovného znění § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. další výjimky, které brání odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí. Jedná se typicky o situace, kdy je původní zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu (zcela nebo zčásti) odůvodněn závažným procesním pochybením krajského soudu, nepřezkoumatelností napadeného rozsudku, nedostatečným zjištěním skutkového stavu věci či jinou vadou, pro kterou Nejvyšší správní soud nemohl v předcházejícím řízení přistoupit k posouzení věci samé (výše citované usnesení rozšířeného senátu č. j. 1 As 79/2009-165, bod 24). O žádnou z uvedených situací se však v nyní posuzované věci nejednalo.

[31] Stěžovatelka nyní namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku z důvodu nevypořádání se s námitkou jednoty a bezrozpornosti právního řádu. Výslovné nevypořádání této námítky městskému soudu nelze vytýkat, neboť ji stěžovatelka v řízení před městským soudem neuplatnila (vyjma dílčího argumentu vzneseného na ústním jednání dne 29. 5. 2024, který však vázala k návrhu na položení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU). Obdobně námitky porušení zásad *in dubio pro libertate*, *in dubio pro reo* a *in dubio mitius* stěžovatelka v řízení před městským soudem neuplatnila. Co se týče dalších

pokračování

souvisejících stěžovatelčiných námitek ve vztahu k rozhodnutím Nejvyššího soudu, městský soud je dle Nejvyššího správního soudu vypořádal dostatečně. Městský soud nebyl povinen reagovat na každý stěžovatelčin dílčí argument, vyložil-li vlastní ucelenou argumentaci (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2024, 6 As 366/2023-46), což učinil. Výslovně reagoval na stěžovatelčin odkaz na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 3. 2019, sp. zn. 4 Tdo 238/2019, který uvedla v žalobě (viz s. 9 žaloby a bod 32 napadeného rozsudku), a rozhodl v souladu se závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, což stěžovatelka ani nezpochybňuje.

[32] Nejvyšší správní soud v předešlém rozsudku odkázal na předchozí judikaturu a jednoznačně uzavřel, že věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními. Veškeré zákonné povinnosti poskytovatele, tedy i povinnost posoudit úvěruschopnost žadatele o úvěr, je totiž třeba vnímat v kontextu obecné povinnosti provozovat svou činnost s odbornou péčí, neboť ta dotváří právní rámec povinností poskytovatelů úvěrů. Nejvyšší správní soud připustil, že dostatečnost informací se může lišit podle okolností, nicméně upozornil, že nelze ztotožňovat požadavek dostatečnosti a spolehlivosti informací poskytnutých spotřebitelem a že informace o příjmech a výdajích spotřebitele, které nejsou doloženy, mohou jen stěží být spolehlivé. Povinnost porovnání příjmů a výdajů žadatele o úvěr přitom nelze mít za splněnou ani posouzením žadatelovy úvěrové historie, zjišťované obvykle nahlédnutím do evidence exekucí či nebankovního registru dlužníků. Zákon o spotřebitelském úvěru v § 86 odst. 2 výslovně vyžaduje obojí. Neztotožnil se proto se závěry městského soudu v napadené části rozsudku týkající se porušení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru a správního deliktu.

[33] Nejvyšší správní soud tedy v rozsudku č. j. 6 As 8/2023-57 vyslovil jasný závěr ohledně sporné právní otázky v nynější věci a na do té doby uplatněné stěžovatelčiny námitky již odpověděl, a to včetně namítaného rozporu s právem na ochranu soukromí a osobních údajů (viz především bod 54) a rozporu s unijní právní úpravou (bod 41 až 42) a návrhu na položení předběžné otázky Soudnímu svoru Evropské unie (bod 60). Otázkou, zda závazný právní názor Nejvyššího správního soudu neztratil na relevanci z důvodu přijetí pozdější příznivější právní úpravy, se Nejvyšší správní soud zabýval výše.

[34] Aplikaci § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. v této věci přitom nebrání skutečnost, že předchozí a následnou kasační stížnost podali rozdílní účastníci řízení před městským soudem. Byla-li rozhodná právní otázka Nejvyšším správním soudem vyřešena k předchozí kasační stížnosti jiného účastníka, mohou i osoby odlišné od původního stěžovatele k této otázce v následné kasační stížnosti přípustně namítat pouze to, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu (nález Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2019 sp. zn. III. ÚS 926/19, N 129/95 SbNU 66, bod 23). Obsahem kasační stížnosti stěžovatelky (tj. v pořadí druhé kasační stížnosti v uvedené věci) je totožný předmět sporu (splnění povinnosti žalobkyně podle § 86 zákona o spotřebitelském úvěru) jako v případě prvé kasační stížnosti podané žalovaným. Tím byla zřetelně vymezena sporná otázka, kterou Nejvyšší správní soud v předchozím zrušujícím rozsudku č. j. 6 As 8/2023-57 jednoznačně a jasně vyřešil, přičemž stěžovatelka měla jako účastník řízení možnost se k ní vyjádřit a uplatnit veškerou relevantní argumentaci.

IV. Závěr a náklady řízení

[35] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, pročez ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[36] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný ve věci sice úspěch měl, nevznikly mu však žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti, a proto mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. července 2025

JUDr. Ing. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu